

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Tefilot Yeshurun

Japhet, Israel M. Japhet, Israel M.

Frankfurt a.M., 1890

אוזמה תכרב רדס.

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8420

סְרִיסִיָּה הִבְהִילוּ לְהַמְזִין לְהַשְׁקוּתוֹ יַיִן חֲמַת תַּגְיָנִים: עֲמַד
 בְּעָשְׂרוֹ וְנִפְלַל בְּרָשָׁעוֹ עָשָׂה לוֹ עֵץ וְנִתְלָה עָלָיו: פִּיָּהֶם
 פָּתְחוּ כְּלִי־שִׁבִי תָבַל כִּי פֹר הַמֶּזֶן נִהַפֵּךְ לַפּוֹרְיָנוּ: צְדִיק
 נִחַלֵץ מִיַּד רָשָׁע אֹיֵב גִּמּוֹן תַּחַת גִּפְשׁוֹ: קִיְמוּ עֲלֵיהֶם
 לַעֲשׂוֹת פּוֹרִים וְלִשְׁמוֹת בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה: רְאִיתָ אֶת־
 תְּפִלַּת מְרַדְּכִי וְאַסְתֵּר־הַמֶּזֶן וּבְגָיו עַל הַעֵץ תְּלִיתָ:

שׁוֹשְׁנַת יַעֲקֹב צָהֲלָה וְשִׁמְחָה בְּרֵאוֹתֶם יַחַד
 תִּבְלֵת מְרַדְּכִי: תִּשְׁוְעֵתֶם הִיִּית לְנִצְחָוֹת קִנּוֹתֶם
 בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר: לְהוֹדִיעַ שְׁבִל־קִנּוּיָהּ לֹא יִבְשׁוּ
 וְלֹא יִכְלְמוּ לְנִצְחָה כָּל־הַחוֹסִים בָּהּ: אֲרוֹר הַמֶּזֶן
 אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְאַבְרָהָם בְּרוּךְ מְרַדְּכִי הַיְּהוּדִי
 אֲרוֹרָה זֶרֶשׁ אִשְׁת־מִּפְחִידִי בְּרוּכָה אֲסְתֵּר
 מְגִינָה בְּעַרְדִּי וְגַם חֲרֻבּוֹנָה זְכוּר לְטוֹב:

ואח"כ אומרים ואחה קדוש וכו' קדיש שלם בלא תתקבל (ובמ"ש אומרים
 ויהי נועם, ואחה קדוש, קדיש, ויחן לד, ומדלילין) עלינו, ק"י.

סדר ברכת המזון.

בשנת ב"ט וימים שא"א נהם תחנן אומרים שיר המעלות בשוב וכו'. וקודם זה"מ כותב
 הכוס ואומר כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא. ואומר הרני מוכן ומזומן לקיים מצות
 עשה שצונו בוראנו לכרך על המזון, לשם יחוד קב"ה ושכינתיה ברחילו ורחימו.
 שלשה שאכלו כאחת חייבים בזמן. וכילד מוזמנים? המזמן אומר הב לן ונברך:
 אז בל"א: רבותי וויר ווהננען בענטען! והם עונים יהי שם יי מברך מעתה
 ועד עולם: והמזמן אומר ברשות = = נברך: (בעשרה מוסיף אלהינו)
 שאכלנו משלך: והמסובים עונים ברוך: (בעשרה מוסיפים אלהינו)
 שאכלנו משלך ובטובו חיינו: (וכל העומדים שם אף שאינם מן המסובים
 גם הם יענו ויאמרו ברוך ומבורך שמו תמיד לעולם ועד):
 ויחזר המזמן ואומר ברוך אלהינו שאכלנו משלך ובטובו חיינו:
 ברוך הוא וברוך שמו:

(ווער פֿיר זיך מוֹזײן בעטעט, פֿחֶגט היער מן.)

געוֹחֶבט זײעט דוח עוויגער חונער גחטט קחניג דער וועלט דער פֿזײעט

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַזֶּה

דיח וועלט זיח גחלן איט זײנער גיטע, איט אינדע, איט גנחדע

אֶת־הָעוֹלָם כָּלּוּ בְטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד

חו' איט בחרה הערליגקייט, ער גיבט זײנע מוֹזײן פֿזײעט דען

וּבְרַחֲמִים הוּא־נֹתֵן קָחַם לְכָל־בֶּשֶׂר כִּי

עוויג (וועהרט) זײנע הוֹר, חו' דורך זײנע גיטע דיח גרחסע זטעט:

לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ: וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד

ניכט העט עז געפֿעהנט חונ, חונד ניכט אהגע עז פֿעהלען חונ

לֹא־חָסַר לָנוּ וְעַל יַחֲסֵר־לָנוּ

מן זײנע חיאער חונד עוויג. חוס ווײלען זײנע נחאענו דע: גרחסע,

מִזֶּזֶן לְעוֹלָם וָעֶד: בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל

דען ער זײנעט חונד ערנעהרט מוֹזײן, חונד חזיט וועהנטהוענד מוֹזײן,

כִּי הוּא זֶן וּמְפָרְגִם לְכָל וּמְטִיב לְכָל

חו' בערײטעט זײנע מוֹזײן זײנען געטחשעטען וועלכע ער געטחשעטען, געוֹחֶבט

וּמְכִיִּן מִזֶּזֶן לְכָל־בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא בָרוּךְ

זײעט דוח, עוויגער, וועלכער זײנעט מוֹזײן.

אַתָּה יי הַזֶּה אֶת־הַכֹּל:

וויר דחנקען דיר עוויגער חונער גחטט דחפֿיר, דחט דוח לו ערטהייטעט

גוֹדָה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ:

חונערן פֿערפֿעהרען חזין חונד חכאוסהיג, גוט חו' גערייאג

לְאַבוֹרֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחֵבָה

חו' דחפֿיר, דחט דוח חונ: הערוויגעפֿיהרט עוויגער חונער גחטט חזי: דען חונדע

וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ

מצרים חו' חונ: ערלחוט החוט חזי: דען חזי: דער זקחפען, חונד פֿיר

מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים וְעַל

דײנען חונד דען דוח בעלײכעט מן חונערק פֿזײטע, חו' פֿיר דײנע זעהרע

בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ וְעַל הַזֶּרְתְּךָ

דיח דוח חוננו גענעטהרט חו' פֿיר דיינע געזעטלע, דיח דוח חוננו בעקחננט געאח־ט
 שְׁלֹמֹה תָּנוּ וְעַל חֲקִיךָ שְׁהוֹדַעְתָּנוּ
 חונר פֿיר דח: לעבען, דיח גונט חונר גנדרע, ווהאט דוח חוננו בעגניוטיגט
 וְעַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שְׁחֹנְנֵתָנוּ
 חו' פֿיר דען געמס דער פֿיינע, ווהאט דוח פֿיינע: חו' ערנקהרט חוננו
 וְעַל אֲכִילַת מְזֻזָּן שְׂאֵתָה זָן וּמִפְּרִגְס אֹתָנוּ
 חיאעררווהרענד יעדען טחג חונר יעדע לייט חונר יעדע זונדע.
 תָּמִיד בְּכָל־יוֹם וּבְכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה:

(מן הניכה חונר פורים וירד היער על הנסים חייגעטחזטעט.)

חונר פֿיר חוננו, עוויגער, חונער גחטט, וויר דחנקען דיר
 וְעַל הַכֹּל יי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ
 חונר פֿרייען דיר, געלחבט זייח דיין כחאע חיס חונרע חוננו:
 וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ יְתִבְרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל־
 זעבענדיגען חונחוי־הקרויך חיאער חונר עוויג. וויח געטרעבען חויט
 חִי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: כְּכַתוּב
 ווען דוח געגעוען חו' דיר געזעטטיגט חויט, זח זחבע דען עוויגען דיינען גחטט
 וְיִזְכְּרֶנּוּ וְשָׁבַעְתָּ וּבִרְכָתָ אֶת־יי אֱלֹהֵיךָ
 פֿיר דח: חונר דח: גוטע, וועלכע: ער געגעבען דיר. געלחבט
 עַל־הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לָךְ בְּרוּךְ
 זיינט דוח עוויגער פֿיר דח: חונר חונר פֿיר דח: פֿיינע.
 אֶתָּה יי עַל־הָאָרֶץ וְעַל־הַמְּזֻזָּן:

ערבחראע דיר עוויגער חונער גחטט! חויבער ישראל דיין פֿחוק חו' חויבער
 רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עַל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל
 ירושלים דינע זחטרט, חו' חויבער ציון דיח רעזידענן דינר הערהוי־קייט
 יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ
 חונר חויבער דח: רייך דעו הוינע: חוד' דינע: געזחלחבטען, חונר חויבער
 וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל־

דען טעאפען דען גרמסען חונד הייזיגען ווה גענעלענט ווירד דיין נחאט

הַבִּירַת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ

חויף חיהק. חונער גמטט! חונער סמטער! וויידע חונ, ופיזע חונ,

עָלֵינוּ: אֱלֹהֵינוּ אָבֵינוּ רַעֲנוּ זִוְגֵנוּ

ערנקהרע חונ, חו'סערפלאגע חונ, סערטמפע חונ, רויס חו' בעפרייע חונ,

פִּרְנָסֵנוּ וְכִלְכָּלֵנוּ וְהַרְוִיחֵנוּ וְהַרְנוּחֵלָנוּ

עוויגער חונער גמטט בחוד סמן חו'טען חונערן דרמקגחונען. חו' דמך ניכט

יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה מְכַלֵּצְרוּחֵינוּ: וְנָא עַל-

חמס חונ בעדירען עוויגער חונער גמטט וועדער דער גמבע סמן ס'ייט

הַצַּרִּיקֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֹא לִידֵי מִתְנַת בְּשָׂר

חונד ב'וט, נמך חיהר דמ'וייהען, ומדערן דיינער המנד

וְדָם וְלֹא לִידֵי הַלְּוָאֲתָם כִּי אִם לִידֵיךָ

דער סמו'טען, דער ספעענען, דער הייזיגען חונד גערייזיגען, דמ'ויט ניכט

הַמְּלֶאכָה הַפְּתוּחָה הַקָּדוֹשָׁה וְהַרְחֵבָה שְׁלֹא

וויר בעטחאט חו' ניכט לו' טמנדען ווערדען חיאער חו' עוויג.

נְבוֹשׁ וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם וָעֶד:

חמס עו' דיר געפ'ח'ויג: יין חונד: וטמקע חונ עוויגער, חונער גמטט

רְצוּרָה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

דורך דיינע געבמטע, חונד דורך דמ' געבמט דעו' טמגענו ויעבענטען

בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשַּׁבָּת

דעו' שבת דעו' גרמסען חונד דיענע הייזיגען, דען דיענער טמג

הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה כִּי יוֹם זֶה

גרמס חונד הייזיג חוט ער, סמר דיר, לו' סייערן חן חיהק חונד לו' רוהען

גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לְשַׁבְּתָבוּ וּלְגוֹת

חן חיהק איט ויעבע, נמך דעס געבמטע דיינע ווי'זענו, איט דיינס וו'ה'ג'עפ'ח'ויטען

בוּ בְּאַהֲבָה בְּמִצְוֹת רְצוּנָךְ בְּרְצוּנָךְ

חמס רוהען חונ עוויגער חונער גמטט, דמס ניכט ייח נמטה

הַגִּיחַ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שְׁלֹא תְהִי צָרָה

חו' טרויער חו' זיינלער חס טהגע חונערער רהט, חו' חס חונ: ועהען
 ויגון ואנחה ביום מנוחתנו והראנו
 עויגער, חונער גחטט, דיח טרף: טונג ציון דיינער: טהרט חו' דיח ערכוי: חונג
 יי אלהינו בנחמת ציון עירך ובבנין
 ירושלים דער: טהרט דיינער הייז: קייט, דען דוח ביט דער הערר
 ירושלים עיר קדשך כי אתה הוא בעל
 דעו הייז חו' הערר דער טרף: טונגען.
 הישועות ובעל הנחמות:

מן ראש חדש חזר הח"מ ופריכט אמן יעלה ויבא.

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה
 וירצה וישמע ויפקד ויזכר וזכרונו ופקדוננו וזכרון
 אבותינו וזכרון משיח בודוד עבדך וזכרון ירושלים
 עיר קדשך וזכרון כל עמק בית ישראל לפניך לפליטה
 ולטובה ולחן ולחסד ולרחמים ולחיים ולשלום ביום
 לראש חודש ראש החדש: לר"ס הזכרון: לסוכות חג הסוכות:
 לסע השמיני חג העצרת: לפס' חג המצות: לשבע' חג השבועות
 חגך וזכרונו יי אלהינו בו למזבח ופקדנו בו
 לכרכה והושיענו בו לחיים ובדבר ישועה ורחמים
 חוס וחסד ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו
 כי אל מלך חנון ורחום אתה:

חו' ערכוי: ירושלים דיח: טהרט דיח הייז: גע
 ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו
 גע' חבט: זיינעט דוח עויגער, דער ערכויט אים: זיינר בחרה: הערליג: קייט ירושלי' אמן.
 ברוך אתה יי בנה ברחמי ירושלים אמן:
 גע' חבט: זיינעט דוח עויגער, חונער גחטט קהיג דער וועלט, דער חונ' חבט: גע
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם האל
 חונער פ' חטער, חונער קהיג, חונער פ' ירוט, חונער טה' ע' ער, חונער ער' חונער,
 אבינו מלכנו אדירנו בוראנו גאלנו

חונטערס הַחוּזַע חונד ער פֿיהרע חונז חויערעכט נחך חונזערעס אַחַדע.
צוארנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו:

דער חוֹבְרָהערליגע, ער טיקקע: עגטן פֿיעלפֿחטן חין דיענע: הוי:
הַרְחֵם הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה מְרַבָּה בְּבֵית הַזֶּה

חונד חוין דיענען טיט ווי וויר געגעסטן העבען דערחן.
וְשֵׁל שְׁלַחן וְזֶה שְׁאֵזְבְּלָנוּ עָלֵינוּ:

דער חוֹבְרָהערליגע, ער טיקקע חונז: אליהו דען פֿרפֿעטען
הַרְחֵם הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא

(ער ייח גערעכט לוס גוטן), דחם ער פֿערקידע חונז: בחטטפֿחטן גוטע
זְכוּר לטוב ויבשר לנו בשורות טובות

הינפֿע חונד טרעוונגען. דער חוֹבְרָהערליגע, ער: עגטע
ישועות ונחמות: הרחמן הוא יברך:

(איינען פֿחטער), איינען אַעהרער, דען העררן דיענע: הוינע, חונד (איינע אַוטטר),
אֶת (אָבִי) מוֹרֵי בַעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת (אָמִי)

איינע אַעהרערין, דיח העררין דיענע: הוינע, ייח חונד חיהר הוי,
מוֹרְתִי בַעַל הַבַּיִת הַזֶּה אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם

חו'חיהרע נחפֿקחאטען חונד חוֹזְעֵנוּ וְחוֹזְעֵנוּ חוֹזְעֵנוּ (לוגעהרט), חונז: חונד
וְאֶת זְרַעֲם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם אוֹתָנוּ וְאֶת

חוֹזְעֵנוּ וְחוֹזְעֵנוּ (לוגעהרט): חו וויח געוועגעט ווחורדען חונזערע פֿחטער
כָּל אֲשֶׁר לָנוּ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבְּרָנוּ מֵאֲבֹתֵינוּ

אברהם, יצחק חונד יעקב חין חוֹזְעֵנוּ דורך חוֹזְעֵנוּ: חונד איט חוֹזְעֵנוּ
אֲבֹרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּכָל מְכַל כָּל

ח: עגטע ער חונז: חוֹזְעֵנוּ אַט חיינעס: עגטן פֿחֶזקחאטען
כֵּן יִבְרַךְ אוֹתָנוּ בְּלָנוּ יַחַד בְּבְרָכָה שְׁלָמָה

חו' וויר ווחוֹזְעֵנוּ: פֿרעכטן: אמן.
וְנֵאמַר מֵאִמֵּן:

חיס היאטען אַחַדען ייח לו ערקעכטען חיהנען חונד חונז: דח: פֿערדיענענט,
בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם וְעֲלֵינוּ זְכוּר

דחם ע: ייח לור פֿערטדויער חונזערע: ווחהובעפֿינדענו, חונד וויר ערלחנגען
שְׁתַּחֲוֵי לְמִשְׁמַרְתָּ שְׁלוֹם וְנִשְׁאֵל

ברכת המזון

יעגטן דען דעס עוויגטן חונד גנחדע פֿון דעס גחטטע חונדער: הייליג
בְּרַכָּה מֵאֵת יְיָ וְצַדִּיקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 חו' וויר פֿינדען אהגען גונט חונד ווההגטע־חללען חין דען חויגען
וְנִמְצְאֵי חֵן וְשָׂכַל טוֹב בְּעֵינֵי
 גחטטע: חונד דער איענטען.
אֱלֹהִים וְאָדָם:

דער פֿולבחההערליגע, ער אהגע חונד ערטהייזען (יענען) טהג
 לשבח **הַרְחֵמֵן הוּא יִגְחִילֵנוּ יוֹם**
 דער גחללויך שבת חויט, חונד רוהע חין דעס לעבען עוויגען.
שָׁכְלוּ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:
 דער פֿולבחההערליגע ער ערנייע פֿיר חונד: דען אהחטט
 לראש חודש **הַרְחֵמֵן הוּא יַחַדְשׁ עֲלֵינוּ אֶת־הַחֹדֶשׁ**
 דיענען לוס גזיקקע חונד לוס: יעגטן.
הַיּוֹם לְטוֹבָה וְלְבָרָכָה:

דער פֿולבחההערליגע ער אהמע חונד: לו טהיין ווערדען
 ליום טוב **הַרְחֵמֵן הוּא יִגְחִילֵנוּ**
 דען טהג דער גחללויך חויט גזיקקע: עוויגען.
יוֹם שָׁכְלוּ טוֹב:

דער פֿולבחההערליגע, ער ערנייע פֿיר חויט
 לראש השנה **הַרְחֵמֵן הוּא יַחַדְשׁ עֲלֵינוּ**
 דחו: יפהר דיענע: לוס גזיקק חונד לוס: יעגטן.
אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלְבָרָכָה:

דער פֿולבחההערליגע, ער ריכטע וויערדער חוין פֿיר חונד
 לחה"ט רסוכח **הַרְחֵמֵן הוּא יִקִּים לָנוּ**
 דיח היטטע דוד' דיח פֿער־חללענע.
אֶת סֵכֶת דָּוִד הַנִּפְלְאָה:

דער פֿולבחההערליגע ער ווירדיגע חונד: דער לייטען דעו משיח
הַרְחֵמֵן הוּא יִזְכְּנוּ לִימֹת הַמְּשִׁיחַ
 חו' דע: לעבען: דער וועט דער קחאענדען.
וְלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:

(אן וואָבענטאָגען.) | (אן ר"ח, שבת, יו"ט אונד חה"מ.)

דער פֿערגרחסערט דיח זיעגע טהורק דער זיעגע

מגדיל ישועות | מגדל ישועות

זיינע קהניג; חונד דער דח חייבט גנודע חן זיינעס געוואלכטען

מלכו ועשה חסד למשיחו

דוד חונד זיינעס וואטען ביו חין עוויגקייט. דער טיפֿטעט פֿריעדען

לדוד ולזרעו עד עולם: עשה שלום

חין זיינען הנהגן ער טיפֿטעט פֿריעדען חייבער חונד חו' חייבער גחנן

במרומיז הוא יעשה שלום עלינו ועל כל-

ישראל דחרוין; פֿרעכעט אמן.

ישראל ואמרו אמן:

פֿירטעט דען עוויגען (חיהר) זיינע הייזיגען, דען קיין אהנגען חזים

יראו אתי קדושי כי אין מחסור

זיינען פֿערהרערן. זינגע וואווען דחרבען חונד הונגערן דיח חבער זכען דען עוויגן

ליראי: כפירים רשו ורעבו ודרשי יי

ניכט הבען אהנגען חן חוועסן גוטען. דחקט דעס עוויגען דען ער חייט גוט,

לא יחסרו כל טוב: הודו ליי כיי טוב

דען עוויג (וואהרעט) זיינע הוד. דוח חפֿענעט דינע הענד

כי לעולם חסדו: פותח את ידך

חונד חטטיגט חווען זעבענדיגע וואהוואלזענד. געזעגנעט (חייט)

ומשביע לכל חיי רצון: ברוך

דער אהן, וועלכער פֿערטרויט חוין גחטט חו' ע: חייט גחטט זיינע לווערזיכט

הגבר אשר יבטח ביי והיה יי מבטחו:

חין זיינגלינג וואר חיד, חויד חוט בין חיד געווארדען, חונד ניח זמה חיד

גער הייתי גם יקנתי ולא ראיתי

חיינען פֿרואווען פֿערוואסען חונד זיינען וואטען זכענד ברחה.

צדיק געזב וזרעו מבקש לחם:

יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום: